

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a limited liability company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видане Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українській Робітничій Домі, на роул вулиць Прічард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

"КОМУНІСТИЧНІ ШКОЛИ" В СЕНАТІ.

Зубри з сенатського архіву "от нечего делать", взялися за комуністичну пропаганду. Налякали їх якісь релігійні доносики "комуністичними школами" в Канаді.

Шойно наспіла телеграма з Оттави, що сенатор Бобен в довгій промові висі інтерпретацію до уряду, запитуючи, які кроки підприймає уряд, щоб знищити те зло, що його ширять "40 комуністичних шкіл" в Канаді. З усього сказаного виглядає, що мова йде за українські робітничі диточі школи. Сенатор каже, що різні релігійні організації надіслали петиції до уряду, щоб замкнув комуністичні школи. Далі говорив той самий сенатор (також на донос слуг божих), що в робітничих домах відбуваються комуністичні мітинги, на яких збирається йбигрантів, щоб слухали комуністичні доктрини. А ще далі — це гірше — Канада заслана комуністичною літературою — чи відомо це все урядові, чи коли так, то що він робить, щоб знищити це зло.

Сенатор Грейсбах доповнив промову Бобена відкриттям, що комуністи є вороги соціалістів і лейборитів, і одночасно запевнив сенат, що поліція знає про діяльність комуністів, інформує уряд ч... певно обірає соціалістів та лейборитів перед комуністами.

Говорили ще сенатори Дандуранд і Меклін. Останній заявив, що уряд вже на двох сесіях обговорював справу додатку до закону, який уможливив би депортацію, і це тоді, як обов'язком уряду є депортувати з Канади ворогів конституції.

Одним словом багато було говорення і не на основі інвестиції чи власних спостережень, а на основі донесень егомосців. Ні обіцяючо неба, ні залучуванням пекельними муками не можуть егомосці спинити поступу серед українських робітників і фармерів, а тому взялися за зовсім непобожний спосіб — за доноси на українські робітничо-фармерські організації до влади, до сенаторів до поліції. Для нас це не дивниця. Це вже не перший раз нам так чуті. Але не спинили попи людського поступу, коли вони живцем палили на кострах людей науки, не спинять вони цього поступу й тепер своїми провокаторськими доносами.

ЖАХЛИВИЙ БІЛИЙ ТЕРОР В КИТАЮ.

За своїми організаційно-освітніми справами та місцевими справами взагалі, ми останніми часами присвячували менше уваги великим міжнародним подіям, що неначе на екрані переходять перед нами.

В дні 3.—6. лютого відбувалася в Ганкові, в Китаю, сесія тихоокеанського трейд-юніонного секретаріату, яка між іншим зробила підсумки жертв жахливого білого терору, що шалів в Китаю від часу зради визвольної боротьби китайськими генералами Чан Кай-Ши, Фен Ю-Сяном і іншими.

У своїй відозві до міжнародного пролетаріату сесія зазначує, що протягом 1927 року, коли всі сили кумітанців під проводом продажних генералів обернули свої багнети проти трудящих мас Китаю, проти трейд-юніон, компартії та білого селянства й його організації, замордовано було в Китаю 37,983 осіб, а замкнено в тюрми 32,316 осіб.

З числа замордованих 25,000 згинуло в отвертій боротьбі, коді війська та поліція розвизували трейд-юніонні організації, займали їхні приміщення, нищили їхню пресу. Робітництво Китаю ставало в обороні своїх здобутків, і так розправлялися з ним в звірський спосіб. В "звірський" — це тільки так прийнято висловлюватися, бо на ділі звіри ніколи не катують так своєї жертви, як катують її двоногі звіри, що носять образ чоловіка.

13,000 китайських робітників і селян страчено в 1927 році не в боротьбі, але в часі переслідувань та арештувань. При страчуванні їх кати вживали найстрашніших, просто нечуваних засобів катування. Их палили живцем, опускали в окріп, живцем в землю закопували, виривали очі, здіймали шкіру, забивали пов'язано до смерті палицями, бамбуком, шкряпаними нагами, відіривали пальці, руки, ноги, розрізували на шматки живих людей.

І цим катуванням завідувала нова націоналістична буржуазія з Чан Кай-Ши, Фен Ю-Сяном та іншими мілітаристами на чолі, що прийшли до влади над полудневим і середнім Китаєм завдяки боротьбі визвольній цих самих робітничих і селянських організацій. За плечима-ж цих китайських мілітаристів, цієї молоді китайської буржуазії стоїть міжнародні, головне європейські і американські капіталісти.

До повиче наведених жертв не вчисляється тисячі недавно замордованих робітників в Кантоні та його околицях.

Чому-ж так скажено люте ця молада китайська буржуазія, й то люте проти тих, на синні яких вона прийшла до влади? Тому, що вона хоче панувати, що вона, воюючи силою й бунтарським духом китайських трудящих мас проти північного генерала-горуоріза Чан Цо-Ліна, мала на меті не визволення китайських робітників і селян, а завоювання влади для себе. Китайська буржуазія бачила, як шалено наживаються китайські феодалі, губернатори, генерали, накладаючи з міжнародними капіталістами й разом з ними визискуючи китайські працюючі маси. Ї взяла зависть. Вона бачила страшне невдоволення мас й хитро його використала під кличками д-ра Сун Ят-Сена. Осмигнувши своє, вона не пішла далі проти Чан Цо-Ліна. Вона полишила Чан Цо-Лінові північну частину Китаю для визиску, а сама адоволялася південним і центральним Китаєм. Розуміється, вона була-б пішла далі проти Чан Цо-Ліна, але побачила, що працюючі маси почали домагатися здійснення цих кличів, під якими вони боролися. А тими кличками були: про-

гнання з Китаю міжнародних капіталістів і їхніх китайських наймитів, повне розкріпачення китайських працюючих мас, віддання землі селянам, а фабрикам робітникам.

Далі робітників і селян дурити не можна було, бо вони почали власними силами й засобами здійснювати ці кличі. От тоді то молада китайська буржуазія показала працюючим свої справжні заміри й свої зуби. Навіть не свої, але підставні — показала зуби міжнародного капіталу, якому не робить різниці з ким він має накладати — з Чан Цо-Ліном, чи з Чан Кай-Ши, або тільки визискувати працюючих.

Міжнародні капіталісти дали молодій китайській буржуазії зброю, поліцію, війська для поборювання визвольного руху китайських робітників і селян. Але повставши маси революційного Китаю не складуть зброї. Про це говорить згадана вище сесія тихоокеанського трейд-юніонного секретаріату, яка кличе міжнародне робітництво допомогти визвольній боротьбі китайських трудящих мас. І коли-б європейський та американський пролетаріат відтяв кігті своїх капіталістів від Китаю, то працюючі маси Китаю одним мужнім ударом розчавили-б свою власну буржуазію.

КАПУТУЛЯЦІЯ ХВИЛЬОВОГО.

Перше, чим сказати про саму капітуляцію Миколи Хвильового, одного з найвидатніших письменників Радянської України, треба сказати чому й перед ким він капітулює.

На Радянській Україні зараз існує кілька міцних письменницьких організацій. Найвидатнішими з них є: ВУСПП (Всеукраїнська Спілка Пролетарських Письменників), яка видає свій місячний журнал "Гарт"; ПЛУТ — Спілка Селянських Письменників, яка видає журнал "Плуг"; Молодія, організація молодих пролетарських письменників, членів Ленінського Комсомолу України, яка видає гарний місячний журнал "Молодія". Недавно тому створилася ще й футуристична організація, що видає журнал "Нова Генерація". До недавня існувала також письменницька організація ВАГПТЕ (Вільна Академія Пролетарських Письменників), яка видавала журнал "ВАГПТЕ".

Кілька років тому назад існувало на Україні дві великі письменницькі організації — Гарт і Плуг. Перша пролетарська, а друга селянська. Основателем і керівником першого був покойний Василь Блакитний, а другого Сергій Пилипенко, що й до нині стоїть на її чолі. Між цими двома організаціями велася часто суперечка, однак до гострої боротьби не доходило. По смерті Блакитного, більшість членів Гарту, на чолі з Хвильовим, почали сперити боротьбу з плужанами, називаючи їхню роботу продовженням старого просвітництва (просвітнянським каганцянством), а плужанських поетів — неграмотними. Чим далі — боротьба прибрала гострий, ідеологічний характер. Гарт розпався. Гурток бунтарів гартованців, на чолі з Хвильовим, до якого прилучилися теж бунтарі футуристи Яловий, створили Вільну Академію Пролетарських Письменників, тоб-то проголосили себе академіками і з тої "академічної" висоти почали громити-тих, хто не з ними. З "крайніх лівих" вони вдарилися в націоналізм і проголосили свою орієнтацію не на "міщанську Москву", але на "психологічну Європу".

Прийшлося Комуністичній Партії вмшатися в ту літературну сварку, яка почала вимувати перетворюватися в політичну боротьбу. Партія визначила комуністичну лінію в літературі й мистецтві взагалі й гостро засудила ухил Хвильового та капітуляцію, правдиво викриваючи, що "психологічна Європа" є ніщо інше, як буржуазна Європа і хто на неї орієнтується, той орієнтується на буржуазну літературу й культуру й взагалі.

Дійшло до того, що твори Хвильового почали використовувати українські фашисти, Донцови, проти радянської влади. Дійшло до того, що само ВАГПТЕ виключило із своїх рядів Хвильового, Ялового і Досвітного, тоб-то своїх ідеологів. Виключивши Хвильового, воно все-ж таки дало містико його творі у своему журналі, між иншим його останній твір "Вальдшнепи", в якому Хвильовий в мистецькій формі виводить своїм героєм фашиста.

Побачивши, що вже догворилося до самих, як то казали, чортків, ВАГПТЕ злякалося своєї власної роботи й само себе зліквідувало. Хвильовий-же тимчасом вивав лікуватися за кордон, в "психологічну Європу". Побувши якийсь час в оточенні цієї "психологічної Європи", він, як видно з нього наведеного його листа до харківського "Комуніста", органу Комуністичної Партії (6) України (Хвильовий — комуніст), справді почав виловуватися з тої націонал-шовіністичної хороши, в яку був кинутий в западі літературної дискусії. Європа, на яку він орієнтувався будучи в Харкові і знаючи її тільки з газет, негативно поділяла на Хвильового. Він надіслав з Відня листа до "Комуніста", в якому кається в своїх гріхах, кличе всіх своїх прихильників зробити те саме, тоб-то спуститися з Парнасу на землю між людей, проголосивши ліквідацію своєї орієнтації на "психологічну Європу" та стає за об'єднання всіх пролетарських і селянських письменників Радянської України в одну федерацію.

Досить гарно "вилічила" Хвильового Європа. Нище наводимо дослівно його лист до "Комуніста", а він говорить сам за себе.

ЛИСТ ХВИЛЬОВОГО ДО РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ "КОМУНІСТ".

Нище ми друкуємо листа т. Миколи Хвильового, який виводив час боротьбу проти ліній партії в національній справі та на літературному фронті. Цей лист є з боку т. Хвильового, автора "Вальдшнепів", початком перегляду його попередніх неправдивих логлядань та націоналістичних збочень. Тов. Микола Хвильовий лікується тепер за кордоном, у Відні, звідки й надіслав нам цього листа.

Редакція "Комуніста".

Шановний товаришу редакторе!

Прощу вас вмістити в однім із ближчих №№ центрального органу нашої партії цього моего листа.

В лютийних числах "Комуні-

ста" (№№ 30, 31, 32 і 33) надруковано було статтю Завидуючого Відділом Преси ЦК т. А. Хвиль під назвою — "Від ухилу — у прірву". В цій статті, як відомо, т. А. Хвиль, даючи оцінку двом уривкам моего роману "Вальдшнепи", поперше називає ці два уривки контр-революційним явищем в нашій літературі, по-друге — підкреслює, що в "Вальдшнепах" у розгорнув у художній формі всі ті політичні помилки, які я зробив у своїй неопублікованій статті "Україна чи Малоросія".

Основна установка "Вальдшнепів" мусила так виглядати: автор показує в своему романі: 1) що плутаники Карамазови навіть "з другорядною ідеєю" неминуче попадають в лабету буржуазії; 2) що бляж і мішура українського націоналізму є все-таки бляж і мішура відмираючої класи, і навіть тоді, коли цей бляж взяти, так би мовити, об'єктивно й дати йому розгорнутись "до одказу"; 3) що наша партія така сильна й має такі міцні коріння в масах, що Агалайу критика вона не боїться виставляти на показ; 4) що трагедія Карамазова по суті, є трагікомедія; 5) що наша партія б'є не тільки український, але й російський націоналізм; 6) що, на-решті, тільки середня партійка Ганна, цеб-то тисячі "Котів у ноцотях" вивезуть мою країну на великий історичний шлях.

Так мусила виглядати основна установка "Вальдшнепів".

Але, поставивши собі таке завдання, я сів його виконувати несвоячасно, себ-то тоді, коли, відмовившись формально й розумово від своїх політичних помилок, я емоційно (коли й не весь, то у всьому разі частково) був ще в ідехному полоні. Саме це й не дало мені чітко відмежуватись від Карамазова, так і від Агалай.

Отже, віддаючи себе не милість своєму Компартії і Центрального Комітету, зокрема, я перш за все вважаю за потрібне ще раз пригадати свої політичні помилки й це раз засудити їх.

Основна моя помилка була та, що я відновив стару теорію боротьби двох культур. Суть цієї теорії можна сформулювати в таких словах: щоб остаточно ліквідувати ті сутинки на культурному фронті, що в них діють дві ворожі сили (російська та українська конкуренти), партія повинна вийти із становища третьої особи й виявити свої симпатії до однієї із ворогуючих сторін. Беручи-ж на увагу, що наша партія діє на націонал-шовіністично хороши, в яку був кинутий в западі літературної дискусії. Європа, на яку він орієнтувався будучи в Харкові і знаючи її тільки з газет, негативно поділяла на Хвильового. Він надіслав з Відня листа до "Комуніста", в якому кається в своїх гріхах, кличе всіх своїх прихильників зробити те саме, тоб-то спуститися з Парнасу на землю між людей, проголосивши ліквідацію своєї орієнтації на "психологічну Європу" та стає за об'єднання всіх пролетарських і селянських письменників Радянської України в одну федерацію.

Але втягуючи партію в боротьбу двох культур (української й російської), виводячи її з ролі коректора й судді цієї боротьби, із ролі, на-решті, фактора, що його історія призначала ліквідувати (тоб-то борючись, наказавши в той же час його, фактори, не виявляти тих чи інших симпатій до якоїсь з сторін, я тим самим робив замахи на чистоту комуні-

стичної ідеології. Агітуючи-ж партію стати в боротьбі двох культур на боці культури української, я тим самим втягував партію по суті в невідгудну й ганебну "сделку" з українським націоналізмом. Таким чином, цілком правильно поставивши питання про необхідність поширення матеріальних і моральних рамиць для розмаху молоді української культури, я, звичайно, проти свого бажання, опинився в ролі рупора українського націоналізму. Далші мої політичні помилки, як от: "Москва центр всесоюзного міщанства" (чому не Київ, скажемо?), "психологічна Європа" (психологічна Європа) — правильно, але треба було підкреслити, що носієм цієї психологічної Європи й є саме наша партія). Теза про "природний стан, який Західна Європа пройшла в часі оформлення національних держав" — всі ці далші мої помилки були продуктом основного політичного зліпсу — тези про боротьбу двох культур. І тому, ще раз гостро засуджуючи свою головну помилку, я тим самим також гостро засуджую й далші мої політичні помилки.

От все те, що я перш за все хочу оголосити в пресі, віддаючи себе на милість своєї Компартії й Центрального Комітету.

2) Я прошу всіх своїх літературних однодумців рішуче відмовитись від тих форм боротьби на літературному фронті проти вулгаризаторів, що в них до цього часу велася боротьба, бо таку боротьбу (я вже в цьому цілком переконався) неминуче використовує українська контр-революція в своїх класових інтересах.

3) Я закликаю всіх своїх літературних однодумців сприяти утворенню Федерації Радянських Письменників, себ-то сприяти утворенню єдиного фронту проти буржуазних літературних однодумців, що мою заяву за заяву, що й написане не щиро. Ця заява є продуктом психологічного перелому, що йазирив в мене декілька років і що остаточно вивів мене з тупика тільки тут в Західній Європі. Ті спостереження, які я здобув за кордоном, остаточно переконали мене, що я весь час йшов не по тому шляху, як якому я мусів іти, як комуніст.

4) Я прошу тих же таки однодумців не вважати цю мою заяву за заяву, що й написане не щиро. Ця заява є продуктом психологічного перелому, що йазирив в мене декілька років і що остаточно вивів мене з тупика тільки тут в Західній Європі. Ті спостереження, які я здобув за кордоном, остаточно переконали мене, що я весь час йшов не по тому шляху, як якому я мусів іти, як комуніст.

5) Доводжу до відома своїх літературних однодумців, що кінець свого роману "Вальдшнепи" я знищив і, знищивши думаю тільки про те, як би мертво б частково змити з його пам'яті ту пляму, що забруднила мое партійне й літературне ім'я.

6) Нарешті, я публично прошу пробащення (хоч би умовного) у всіх тих товаришів, що з ними я на протязі кількох років вів запеклу боротьбу.

Член КП(б)У Микола Хвильовий. 22 лютого 1928 р.

Мандрує, бачу, веселій, щасливий: окуляри аля-стечини, губи свистуном зложеної — і насвітує щось ніби "Лже херувими", ніби — "По дорозі жур, жур".

Порівнявся ми, глянув на мене поперх окуляри, зразу ніби не впізнав, потім ніби пригадав, а потім як скорчить: — Гало!.. Звідки так?.. Куди?.. Що чувати?.. Як поживаєш?.. Що поробляєш?.. Ну, чого-ж мовчиш?..

— Бо ти говор... — Е, чого-ж ти так нося спу-

— До собору? Хочеш мене розсесалити й кличеш богу молотися?

— Полупе, хто тобі каже богу молотися?..

— Чого-ж до собору?

— Мой, бра!.. Та ти в ніякому театрі не побачиш таких "фоні", як в нашому соборі! — Та бре!..

— Анести гад! Лук гір! На читай!

Впхав мені в руку лютючку й почав я читати... Перечитав, обернув другим боком, перечитав ще раз, ще раз' протер очі й знову перечитав...

Е, та що я буду вам повторювати! Ось самі краще перечитайте те, що вичитав я в тій лютючці. Я подаю вам її тут дослівно, не змінюючи ані одного слова, ані однієї титли... Ось вона, читайте й не смійтеся та божого храму не скверніте:

"ХА. ХА. ХА. В СУБОТУ, 24 БЕРЕЗНЯ (МАРТА) Студентський Кружок "Прометей" при Інституті Імени Петра Могили привозить на сцену УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ (на роул вулиць Борос і Спиклеяр) ЦІЛИЙ МІШОК СМІХУ який висміється точно в годині 8.30 вечером.

Програма складається з оригінальних, ніколи неспредставлених точок, як: КОТЯЧІ ПИРОГИ; НЮ СЛІПА, ПТРУ КРИВА; ПУБЛІКА НЕ ПУБЛІКА; ХОРОВИЙ СПІВ В ВІСЬМОХ МОВАХ

І БАГАТО ДРУГИХ ОРИГІНАЛЬНИХ ПРИДИБАШОК. Прийдіть і посмійтесь ширю. Вступ 25 центів. Для дітей на балючій 10 центів.

Перечитавши третій раз, глянувши я на шаслицю, що стояв передомною "кандидобером", я всміхнувся... Він теж усміхнувся... Я засміявся — він теж... Я зареготався, а він ак присідав, так реготав.

Люде дивилися на нас і теж сміялися... — А що? — спитав він від культуриників.

— Знаменито! — сказав я. — Прийдеш? — Ні. — Чому? — Бо я в цирку вже таке бачив.

— То якого-ж ти чорта сміявся?

— Дурниця... Уявив собі, як то й імени Петра Могили гягнутимете до собору — "ню сліпа, птру крива", та як готуватимете її там, в соборі котичими пирогами?..

— Що-ж тут смішного? — Та... я подумав гірше... Подумав, що свята будуть сміятися... "Адже-ж ви кличете: "прийдіть і посмійтесь!"

— Нуда, кличемо, але не тут сміятися, не на вулиці, а в соборі.

— Ні, дякую... Я вже краще посміюся на вулиці, а ви смійтеся в соборі... Мій добродій надув губи, вихопив у мене з рук лютючку й пустився геть.

— Слухай, — гукував я навздогін, — а музик не буде?.. — Ми про це ще не говорили...

— Я вам нараю доброго музиканта? З високого коляна... — Кого?

— Царя Давида з цимбалами. Це буде одна з найоригінальніших придбашок, чи як ви там кажете.

Скочив мій знайомий, неначе-б його укусила еспанська муха, і я тільки вглянув, як блимнули його п'яти між прохожими.

Вечером я був на "Гайдамаках" в Укр. Роб. Домі.

Куркулченко.

ПРИПИНЕННЯ ЕМІГРАЦІЇ З ПОЛЬЩІ.

Дня 9. лютого ц. р. появилася розпорядок, силою якого частинно припинено еміграцію з Польщі, на протяз часу до 1. січня 1929 р. Обмеження обняте згаданим розпорядком відноситься до осіб, які не мають в краю, до якого задумують емігрувати, відповідної праці, або які не мають запевнених достаточних засобів до удержання, як також до тих осіб, яких "моральні інтереси можуть бути в краю задуманої еміграції-нараженнями на небезпеку".

— Дурниця... На біса тобі історія та ще й боротьба... но-ж свячені!.. чорт зна що... Ти ось глян!.. Ге-ге! Як глян я на тебе, то-аж нудить. Ні у-смішки, ні бадьорости, ні парубоцької задиркуватости... Ти до нас йди... до собору?